Бәйлек сүзләр

В татарском языке в функции послелогов очень активно употребляются имена существительные, имеющие значения времени и места:

ас(т)- *низ*

өс(т)- *верх*

ян*-бок*

як*-сторона*

ал*-перед*

арт*-зад*

ас(т)- *низ*

баш*-начало*

эч*-внутри*

урта*-середина һ.б.*

Алар III заттагы кушымчаларны ялгыйлар. Они обычно присоединяют аффиксы принадлежности

III лица – ы,-е, -сы,-се

- Аст..., өст..., , ян..., яг..., алд..., арт..., аст...,баш..., эч..., , урта...

Асты, өсте, яны, ягы, алды,

арты, асты,башы, эче,

уртасы

Рәсемнәргә карап әйтегез.

Китап кайда ята?

Барлык бәйлек сүзләргә нинди сорау куеп була?
Килешен билгеләгез.
Кушымчаларны әйтегез.

У.в.к.

(Кайда? Кайчан?)

-ында/ендә

Җөмләләр төзегез.

Китап өстәл өстендә ята.

(Книга лежит на столе.)

Сорау куябыз.

Китап кайда ята?

Продолжите ряд.

Рәсемгә карагыз әле.
Ә бу сүзләр рус телендәге нинди предлогларга туры килә?

өстәл

янына –к (столу)

өстенә- на (стол)

астына-под (стол)

Бәйлек сүзләргә нинди сорау куеп була?

Килешен билгеләгез.

Кушымчаларны әйтегез.

Ю.к. (кая?)-

-ына\-енә

Рәсемгә карагыз әле.
Ә бу сүзләр рус телендәге нинди предлогларга туры килә?

өстәл

яныннан (от стола)

өстеннән(со стола)

алдыннан (перед столом)

астыннан (из-под стола)

Ч.к.

(кайдан?-откуда?)

-ыннан\еннән

уен

Эт баласы кайдан уза?

Дәреслек белән эш.

86б.

1.Истә калдыр!

2. Текст белән эш.

Сашага охшар идеңме?

3.Сүзлек эше:

- табын-стол
- валчыклар-крошки
- аунап ята иде- валялись

Текстны укыгыз. Бәйлек сүзләр булган җөмләләрне тәрҗемә итегез.

Табын янында.

Мин кичә бер гаиләгә кунакка бардым.Табын янына Саша да утырды. Өстәл өстендә зур савыт белән салат та бар иде.Саша салатны үз янына куйды һәм тиз-тиз ашый башлады. Майлы коймакны өстәл өстенә куйды. Десертка алма бирделәр. Саша иң зур алманы алды да, рәхмәт әйтмичә, табын яныннан китте. Малай киткәннән соң өстәл өсте бик пычрак калды.

Мин кичә бер гаиләгә кунакка бардым.Табын янына Саша да утырды. Өстәл өстендә зур савыт белән салат та бар иде.Саша салатны үз янына куйды һәм тиз-тиз ашый башлады. Майлы коймакны өстәл өстенә куйды. Десертка алма бирделәр. Саша иң зур алманы алды да, рәхмәт әйтмичә, табын яныннан китте. Малай киткәннән соң өстәл өсте бик пычрак калды.

Табын янына Саша да утырды. Саша салатны үз янына куйды һәм тиз-тиз ашый башлады. Майлы коймакны өстәл өстенә куйды. Саша иң зур алманы алды да, рәхмәт әйтмичә, табын яныннан китте.

-Сашаның табын янында үз –үзен тотышы сезгә ошадымы?

Андый малай нинди була?

Йомгаклау.
Нинди бәйлекләр беләсез?
Бу бәйлекләрне нинди килешләрдә кулландык?